

la llum del *f*ar

guia

DE LECTURA > 54

la llum del *f*ar

L'Espant
sense nom

Xavier Bertran

Títol **L'Espant sense nom** / Autor **Xavier Bertran** / La Llum del Far, 54 / **+12 anys** / 176 pàg.

L'autor

Xavier Bertran va néixer a Barcelona. Va estudiar Periodisme i ha col·laborat en diverses publicacions periòdiques i emissores de ràdio. Des de 1983 és professor de Redacció Periodística a la Facultat de Ciències de la Informació. Com a autor literari, s'ha dedicat fonamentalment a la literatura infantil i juvenil i ha publicat força títols.

Argument

En Dak i la seva colla d'amics, entre els quals es troben la Vèlia, en R-R, en Segimon i la Libera, viuen a Vallència, una curiosa ciutat que s'ubica al peu mateix d'un volcà, el Montpudós, la qual cosa condiciona la vida dels seus habitants. Un dia, practicant l'esport nacional, el volaplatges, en Dak es troba un petit drac a la platja. Amb molta insistència, aconsegueix que els seus pares consentin a adoptar-lo, i encara que el drac és a punt de provocar-los la ruïna perquè cada dos per tres els buida la nevera, els resulta de molta utilitat per solucionar el misteri de l'epidèmia de bogeria que es declara a la ciutat.

I és que els habitants de Vallència van caient com a mosques, víctimes d'una estranya epidèmia darrere de la qual s'amaga la General i Internacional Antena i el seu tètric capítol, el senyor Kracprost. Aquest vol aconseguir de vendre a diferents estats del món una nova classe d'antena que fa tornar boja la gent. Però la colla d'en Dak i, sobretot, el coratge i valentia de la Vèlia, que veu destrossada la seva família sota l'ambició d'en Kracprost, aconsegueixen acabar amb les males arts criminals del propietari de les antenes embogidores.

Objectiu

Ens trobem davant d'una història extraordinàriament original i divertida, darrere de la qual, però, s'hi amaga un crit en contra l'ambició econòmica i la carrera armamentista. Es tracta d'una història de colla, on cada personatge agafa un paper ben determinat per anar encaixant les peces d'una trama que moltes vegades agafa semblances de puzzle, i on s'elogia el valor, la decisió i la puresa d'ànima. Una obra on, a més del que ja hem apuntat, destaca la personalitat intel·lectualitzada d'un petit drac, que dona nom a l'obra, i que té un paper protagonista i decisiu en la trama. I tot això, emmarcat sota la figura familiar del Montpudós, un volcà que, a vegades, fa de les seves.

Temes

- Relacions de colla.
- Animals fantàstics.
- La carrera armamentista.
- L'ambició econòmica.
- Les tradicions.
- La bogeria.

Context i gènere literari

Es tracta d'una novel·la narrada en primera persona protagonista; una novel·la difícil de qualificar amb una sola paraula o adjectiu, ja que s'hi barregen amablement les aventures, el misteri, els fenòmens sobrenaturals, etc. Cal destacar que darrere d'aquesta novel·la amb què el jove lector s'ho passarà d'allò més bé, s'hi amaguen una sèrie de temes que ens donaran matèria més que suficient per treballar a la classe, i que comprèn diferents camps i qüestions. Sens dubte, i perquè ens sembla el tema més seriós, la lluita d'armaments i els draps bruts de la política en serà un dels principals. Però no podem oblidar l'escenari geogràfic de l'obra, amb els seus tocs fantàstics i imaginatius; el pes de la tradició que pesa sobre aquesta cultura i, com no!, la figura protagonista de *L'Espant sense nom* i tota la seva càrrega intel·lectual.

Tot plegat fa d'aquesta novel·la una lectura més que recomanable.

Tallers

I Taller de literatura

► Objectiu:

En una novel·la no es deixa res a l'atzar. L'autor concep des del començament no sols la història, sinó qui l'explicarà i des d'on, és a dir, la focalització o punt de vista de la narració. També defineix els personatges, l'espai i el temps, el real i el narratiu. A més, estructura la història, dividint-la en parts i capítols, i estableix el pes que tindran el diàleg i les descripcions dins de la narració, d'acord amb el que es vulgui explicar. També ha d'afrontar la difícil tasca d'escollir un títol.

► Activitats prèvies a la lectura:

- L'*Espant sense nom* amaga la seva dèria poètica sota el nom de Xènius. Buscar informació sobre qui fou en Xènius, realment.
- Abans de llegir el llibre, i segons el que es pot llegir a la contracoberta, quina possibilitat et quedes:
 - Aquest llibre m'agradarà molt.
 - No deu estar malament.
 - No crec que m'interessi.

► Activitats posteriors a la lectura:

- A l'*Espant* li encanta fer *figuràncies* amb l'essència de cada persona. Fes el mateix, i busca un adjectiu que defineixi cadascun dels personatges principals.
- Busca a la biblioteca de l'escola altres llibres que estiguin protagonitzats per animals.

II Taller d'escriptura

► Objectiu:

Fomentar l'escriptura creativa, cultivant diverses tècniques d'expressió escrita, fent servir com a eix de motivació l'*Espant sense nom*.

► Activitats:

- A l'autor li agrada jugar amb les comparacions i se n'inventa de molt divertides. Llegeix aquestes i fer una frase amb cadascuna d'elles (només cal canviar la primera part de la comparació).
 - Les ones batien **com obusos**:
 - Xisclant **com una gallina ponedora**:
 - Columnes que giren **com cargols bovers**:
 - La llotja resplendia **com una estrella de Nadal**:

- Els agraden més les discussions **que als camells les palmeres**:

- Ben segur que t'ha sorprès la forma com parla en R-R, molt ficat en el seu paper de cap de colla. Intenta «traduir» a la llengua actual aquests fragments:

«Quins de vosaltres, nobles guerrers, us disputareu l'honor de l'estrena? Quin paladí serà el primer que baixarà el cingle penjat d'un estel?»

«Fugiu malandrins! Feu via com a fellons i covards que sou!»

- Donat que l'*Espant sense nom* és tan dotat per a la poesia, escriu-li un poema.

III Taller de geografia

► Objectiu:

Situar espacialment el lloc on es desenvolupa l'acció de la novel·la; en aquest cas, un país imaginari.

► Activitats:

- Amb les dades que dona el protagonista, dibuixa un plànol de la ciutat de Vallència, situada als peus del Montpudós.
- Busca informació sobre la tragèdia de Pompeia, enterrada sota la lava després de l'erupció del Vesubi.
- Inventa i dibuixa la bandera del país d'en Dak i els seus amics.

IV Taller d'història

► Objectiu:

Desenvolupar la capacitat d'investigació de l'alumnat i fomentar la consulta i l'ús de fonts diverses: enciclopèdies, llibres d'història, Internet, premsa, cinema, etc.

► Activitats:

- Després de llegir aquest llibre explica què és la corrupció política amb les teves pròpies paraules.
- A Vallència celebren cada any el Cerimonial de la Lava, l'origen del qual es perd en la memòria dels temps. Pensa en alguna tradició del nostre país que se segueixi celebrant i que tingui un origen remot. Busca testimonis gràfics de la celebració.
- Vallència es veu sotragada per una epidèmia de bogeria. Quines epidèmies han castigat el món i han estat temudes per homes i dones de totes les classes socials?

Tallers

V Taller de ciències de la naturalesa

► Objectiu:

Fomentar l'esperit científic, l'experimentació i l'aprofitament dels recursos naturals a fi que l'alumnat prengui consciència de la importància de la seva preservació.

► Activitats:

a. *L'Espant sense nom* és un drac molt petit. Què en saps dels dracs? Queden avui dia animals d'aquesta espècie? Quines característiques físiques et sembla que té *L'Espant*?

b. Les antenes del senyor Kraproft produeixen danys a la població. Has sentit parlar dels inconvenients de les antenes de telefonia mòbil? I dels de les torres d'electricitat?

Busca informació i comprova que no ens trobem tan lluny de Vallència.

c. El protagonista indiscutible de la novel·la, el Montpudós ens fa pensar que cal repassar els nostres coneixements de vulcanologia. Busca informació i contesta abans de començar la lectura: De quines parts es compon un volcà? Quins són o han sigut els volcans importants en la història? Hi ha, avui dia, algun volcà en erupció o en perill d'erupció? És possible la situació de Vallència als peus del Montpudós?

VI Taller de gastronomia

► Objectiu:

Aprofitar la lectura per destacar la importància de l'alimentació per a l'ésser humà. La cuina no és solament necessària per a la subsistència, sinó que també és part de l'expressió cultural d'un poble. Aprofitar la novel·la per parlar de l'alimentació en general i la importància que l'autor dóna a la manera d'alimentar-se de *L'Espant sense nom*.

► Activitats:

a. *L'Espant sense nom* és capaç d'arruïnar una família amb el seu costum de buidar la nevera cada dos per tres. De fet, no ho fa per gust sinó perquè ho necessita. Ajudem-lo a alimentar-se adequadament i sense excessos. Fer un menú diari equilibrat que atengui les necessitats del Drac però sense fer concessions a capricis poc saludables. Classifica els aliments seguint criteris dietètics.

VII Taller d'intecanvi d'idees

► Objectiu:

L'objectiu d'aquest taller coincideix plenament amb els objectius de les tutories. Es tracta de fomentar el respecte,

la tolerància, el diàleg i la solidaritat.

► Activitats:

a. Debatre entre tots el tema dels avenços tècnics i la salut. Per fer el debat es poden seguir aquests passos

1. **Manera de preparar el debat.** Seleccionar els alumnes que defensaran les diferents posicions (uns a favor de l'avenç tecnològic sense restriccions i uns altres en contra) i un moderador.

2. **Procés de debat.** Uns companys estaran a favor dels progrés tecnològic sense condicions i uns altres hi estaran en contra i exposaran les seves restriccions. Tots dos grups aportaran idees sobre les conseqüències tan socials com físiques que el progrés tecnològic pot aportar en les nostres vides, costums i salut.

3. **Regles per al debat.** És molt important escoltar les opinions dels altres amb atenció i paciència. No s'ha d'interrompre els companys quan parlen, ni expressar-se de manera exaltada ni insultant. Cal respectar rigorosament el torn de paraula. Els participants han de fomentar el que diuen basant-se en dades que poden extreure's de la premsa, d'enciclopèdies, dels llibres consultats o d'Internet. Cal evitar parlar per parlar.

Disposen de 35 minuts per exposar les idees i de 10 minuts per respondre les qüestions que formulin els companys i companyes de classe que estan escoltant. A continuació, el moderador disposarà de 5 minuts per llegir les conclusions.

• Uns altres temes per al debat poden ser:

- Seqüeles físiques de la telefonia mòbil. Veritat o mentida?
- La corrupció política i la tecnologia. Polítics subornables i fals progrés.

VIII Taller de Plàstica

► Objectiu:

Desenvolupar les qualitats artístiques de l'alumnat. Es tracta de representar plàsticament, fent servir formes i colors, situacions, emocions i sentiments llegits; en definitiva, interpretar personalment el que s'ha experimentat.

► Activitats:

a. Fer, individualment, una representació plàstica, a manera figurativa o abstracta de les antenes embogidores de Vallència.

Informació complementària i material audiovisual de consulta per al professorat

Literatura:

Narcís Oller, *La Bogeria*, Edicions de la Magrana, 1995.

Christopher Paolini, *Eragon*, Roca Editorial de Libros, 2004.

Edward Bulwer, *Los últimos días de Pompeya*, S. A. de Promoción y Ediciones, 1999.

Cinema:

El hombre bicentenario. Director: Chris Columbus, 1999.

Los últimos días de Pompeya. Director: Mario Bonnard, 1960.